

Când ascultarea nu îi este plăcută lui Dumnezeu?

Arhimandritul Lazăr, *Despre bolile tainice ale sufletului*,

Editura Sofia, București, 2012, pp. 163-168.

Toți știu bine cât de importantă este ascultarea în viața duhovnicească și cât de periculoase sunt cinstirea de sine și încrederea în sine. Avva Dorothei spune: „Eu nu știu o altă cădere decât aceea când omul își urmează sieși. Vei vedea pe cel căzut – să știi că el și-a urmat sieși. Nu există nimic mai periculos, nimic mai ucigător decât aceasta... Nu există oameni mai nefericiți și mai aproape de pierzare decât cei care nu au îndrumător pe calea lui Dumnezeu. Frunza la început este verde, înfloritoare, frumoasă, dar apoi, treptat, se ofilește, cade și este călcată în picioare. Tot așa și omul care nu este îndrumat: la început are sânguință spre post, priveghere, tăcere, ascultare și spre alte virtuți, apoi sânguința se răcește puțin câte puțin, iar el, neavând pe nimeni ca să-l îndrume, să-l susțină și să aprindă în el osârdia, se usucă, cade și devine rob supus vrășmașilor, care fac cu el tot ce vor”[1].

Ascultarea poate fi adevărată, duhovnicească, dar se întâmplă să fie și trupească, pe placul oamenilor. „Adevărata ascultare este ascultarea de Dumnezeu. Cel care nu poate să se supună singur acestei ascultări își ia în ajutor un om căruia ascultarea de Dumnezeu îi este mult mai cunoscută”[2].

Trebuie ca omul pe care îl ascultăm să înțeleagă clar voia lui Dumnezeu și să aibă o viziune corectă asupra vieții duhovnicești – în caz contrar el ne poate dăuna. Din nou sunt necesare supunerea, tăierea voii proprii și și ascultarea. **Trebuie să ne supunem nu doar conducătorilor bisericești, ci și celor civili, acolo unde aceștia nu încalcă legile credinței noastre**; trebuie să tăiem voia proprie întotdeauna și în toate, pe cât este posibil, nu doar în fața oamenilor, crezând că tot ce se întâmplă în jurul nostru se petrece după Pronia lui Dumnezeu.

Desigur, și aceasta trebuie să o facem cu chibzuință, să deosebim lucrurile păgubitoare de suflet de cele folositoare. **Dacă însă sufletului nu îi este de folos, atunci nu numai că nu trebuie să te supui în fața voii străine, ci chiar să i te opui.**

Aceeași tăiere a voii proprii este necesară și în relație cu conducătorii neduhovnicești, fiind obligați să îi ascultăm în tot ceea ce nu ne dăunează. În probleme importante însă, care determină direcția vieții duhovnicești, nu mai suntem obligați să ne supunem conducătorilor. **Ne putem adresa doar acelor fețe duhovnicești fidele Ortodoxiei, care au o viziune duhovnicească clară și cunosc bine învățătura patristică. Doar față de asemenea duhovnici putem avea o ascultare adevărată. Dacă însă te supui orbește omului cu o înțelegere denaturată a învățăturii ortodoxe, riști să urmezi și tu această înțelegere și să devii împlinitor nu al voii lui Dumnezeu, ci al voii omenеști denaturate - independent de faptul că acela e monah, preot sau arhiereu.** Părinții spun: „Tuturor fii ascultător în orice faptă bună, numai nu urma celor care agonisesc dragoste, sau iubitorilor de arginți, sau celor iubiți de oameni, ca să nu se arate ascultarea ta lucrare diavolească”[3].

„Folosește-te de un astfel de sfetnic care a încercat cu răbdare să discute cu tine ce trebuie cugetat și poate să-ți arate ceea ce este cu adevărat folositor pentru tine.”[4]

„Pentru sfat, pentru conducere nu este suficient să fii evlavios, trebuie să ai experiență duhovnicească și, mai mult decât toate, ungerea duhovnicească. Aceasta este învățătura Scripturii și a Părinților pe această temă. Sfetnicul evlavios, dar neexperimentat, te poate mai degrabă sminti decât să-ți aducă folos.”[5]

„În acest sens ne poruncește și apostolul: *Nu fiți robi ai oamenilor* (1Cor. 7,23). El ne poruncește ca orice slujire să o săvârșim duhovnicește, nu după exemplul celor care vor să placă oamenilor, ci după cel al robilor lui Hristos, în interior făcând voia lui Hristos, iar în slujirea exterioară pe cea a oamenilor (v. Efes. 6,6). *Căci acum caut spune apostolul bunăvoința oamenilor sau pe a lui Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? Dacă aș plăcea încă oamenilor, n-aș fi rob al lui Hristos* (Gal. 1,10)”.

„De la ascultarea adevărată se naște și smerenia adevărată, umbrită de mila lui Dumnezeu. De la ascultarea greșită și plăcută oamenilor se nasc smerenia falsă, înstrăinarea omului de Dumnezeu, care fac din el un supus al satanei.”

„Deosebit de dăunător este atunci când ascultătorul se străduie să urmeze ascultării depline, așa cum era aceasta la Părinții din vechime, când și

călăuzitorii, și cei călăuziți erau conduși de Duhul Sfânt. În vremea noastră aproape că nu se mai găsesc astfel de oameni, care să conducă și să îndrume fără greșală, și mulți sunt învățătorii ce rătăcesc ei înșiși în probleme de credință dintre cele mai importante. Este păcat când ucenicul unui asemenea învățător va începe să primească fiecare cuvânt al lui ca pe un adevăr desăvârșit și să urmeze exact acestui cuvânt.”

„Ascultarea este minunea credinței! O poate săvârși doar singur Dumnezeu și au săvârșit-o acei oameni cărora le-a fost dat de Sus. Dar când oamenii vor vrea prin propriile lor eforturi să atingă ceea ce se dă doar de Dumnezeu, atunci eforturile lor sunt inutile și zadarnice, iar ei se aseamănă ziditorilor stâlpului amintiți în Evanghelie, care încep edificiul fără a avea mijloace pentru săvârșirea lui.”[6]

„Studiază Scriptura Dumnezeiască, spune Sfântul Simeon Noul Teolog, și scrierile Sfinților Părinți, îndeosebi cele practice, pentru ca împreună cu învățătura lor să compari învățătura și purtarea învățătorului tău; să le poți vedea ca în oglindă și să le înțelegi. Ceea ce este conform cu Scriptura să-ți însușești și să-ți păstrezi în minte, iar ceea ce este fals și rău să recunoști și să respingi, ca să nu fii înșelat. Să știi că în zilele noastre au apărut mulți amăgitori și falși învățători.”[7]

Sfântul Ignatie Briancianinov vorbește despre ascultarea de bătrâni, despre cum era aceasta în vechiul monahism, și că „o astfel de ascultare nu este dată timpului nostru. Cuviosul Casian Romanul spune că părinții egipteni afirmă că a conduce bine și a fi condus este propriu celor înțelepți, și acesta este darul și harul Sfântului Duh. Condiția necesară unei asemenea supunerii este îndrumătorul duhovnicesc, care, prin voia Duhului, să mortifice voia noastră cea căzută, a celor care s-au supus lui pentru Dumnul, iar în această voie căzută să mortifice și toate patimile”[8].

„Este evident că omorârea voii căzute, săvârșită atât de măreț și biruitor prin voia Duhului lui Dumnezeu, nu se poate săvârși de voia căzută a îndrumătorului, când însuși îndrumătorul este rob de patimi.”[9]

Sub înfățișarea ascultării se pot ascunde diferite împătimiri, chiar și patima desfrânării. În genere, tot ce este nemărginit, dar sărac de duhul adevăratei smerenii, se întinează de orice necurăție și se supune batjocurii demonilor.

Note:

[1] Avva Dorotei, *Învățăături folositoare de suflet*, Învățătura a 5-a.

[2] Sf. Ignatie Briancianinov, *Scrisori către diferite persoane*, Scrisoarea a 90-a, p. 149.

[3] Sf. Isaac Sirul, *Cuvinte despre nevoință*, Cuvântul al 9-lea.

[4] *Idem*.

[5] Sf. Ignatie Briancianinov, *op. cit.*, vol. 4. Scrisoarea a 18-a, p. 454.

[6] *Idem*, *op. cit.*, vol. 4, Scrisoarea a 54-a, p. 514.

[7] *Filocalia*, cap. 33, partea I.

[8] Sf. Ignatie Briancianinov, *op. cit.*, vol. 5, p. 71.

[9] *Ibidem*.